

Մ Ա Ս Ե Ա Յ Ա Ղ Ա Ի Ն Ի

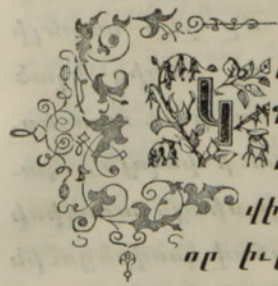
Ա. Ի. Ե. Տ. Ա. Բ. Ե. Բ.

Հ Ա Յ Ա Ս Տ Ա Ն Ե Ա Յ Յ

ԹԵՄԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԻՃԱԿԻՍ ՀԱՅՈՅ ՆԱԽԻՋԵԹԱՆԻ ԵՒ ՊԵՍԱՐԱՊԻՈՅ

ԱՍԵՆԱԿԱՆ ԿԱՐԳԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ.

Վերջի Աղթանոցին քահա-
նայն՝ էլմասեան Տէր Աւե-
տիսը հրաման խնդրած էր
վիճակային իշխանութենէս
որ իւր տկարութեանը պատճա-
ռաւ ուրիշ քաղաք փոխադրուի: Առաջնոր-
դական Ատեանս իրեն պարտք ճանչնալով
ամենայն զգուշութիւն եւ շրջահայեցու-
թիւն ի գործ դնել՝ երբոր հարկ լինի տե-
ղափոխութիւն ընել ծխատէր քահանայից,

հարկ համարեր էր որոշել որ Կերչի քահա-
նայն առ այժմ փոխադրուի Հին Խրիմ քա-
ղաքը, որոյ բարեխառն օդն ու ջուրն եւս
կրնային օգուտ ընել նորա տկարութեանը:
Բայց նա քանի մը անհիմն պատճառներով —
որ յայտնի են Առաջնորդական Ատենիս —
բողոքովին այս վիճակէս ելնելու մտքով, ա-
ռանց օրինաւոր հրամանագրի եւ անցագրի
մեկնեցաւ Կերչէն դէպ ի Թաման, եւ ան-
կից առ ժամս յայտնի չէ սուր գնացածը, ան-

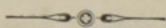
ինամ ձգելով ի Կերչ երիցակինն ու զաւակները: — Էլմասեան քահանային այս պախաւրակելի գործողութիւնը արդէն Առաջնորդական Ատեանս շրջաբերական հրամանագրով ծանոյց վիճակիս ամէն հոգեւորական Կառավարութեանցը եւ քահանայից, որպէս զի ըստ եկեղեցական կանոնաց եւ ըստ քաղաքական օրինաց՝ չընդունուի նա առ այժմ իրրեւ օրինաւոր քահանայագործութեան իշխանութիւն ունեցող. միանգամայն եւ Ս. Էջմիածնայ Սիւնհոգոսին ծանոյց, որ պատշաճ ե-

րեւցած տնօրէնութիւնն ընէ այն քահանային ապագայ վիճակին համար:

Տէր Միքայէլեան Պարոն Բարսեղ Ախըլցիսացի աստիճանաւորը, որ երեք ամիս առաջ նշանակուած էր Ատեանագլխի Առաջնորդական Ատենիս, իւր անձնական տխարութենէն եւ ընտանեկան հանգամանքներէն ստիպեալ՝ հրաժարեցաւ պաշտօնէն կամաւորապէս, եւ գարձաւ իւր հայրենիքը:

ԲԱՐՈՅԱԿԱՆՔ

Մ Ե Ր Տ Ղ Ա Ք Ը Յ Ե Տ Ո Յ Ի Ն Չ Պ Ի Տ Ի Լ Ի Ն Ի Ն.

Այս հարցմունքը կընեն մեզի շատ անգամ այն խնամոտ եւ ճշմարտապէս որդեսէր ծնողք որ ուսման յարգը ճանչցած լինելով՝ որը շատ որը քիչ, իրենց զաւակաց կրթութիւնը մեզի կյանքնեն: Դնեմք թէ Խալիպեան ուսումնարանը շատ աղէկ՝ շատ գովելի է կըսեն. կարգերը կանոնները շատ խելացի, վարժապետներն ու վերակացունները շատ ընտիր, աշակերտաց հագուստները վայելուչ, կերակուրները չափաւոր, նայուածքը հայրական... ատոնք ամէնն ալ աղէկ. բայց ետքը ետքը ինչ պիտի լինին մեր տղաքը, այսինքն ինչ վիճակի՝ ինչ հացի տէր պիտի լինին որ արժէ մեր իրենց համար մինչեւ ցայժմ ըրած կամ այսուհետեւ ընելու ծախքին:

Եթէ Խալիպեան ուսումնարանը բազմաբուհական դպրոց (école polytechnique) մը լինէր, կամ թէ մասնաւոր արհեստի եւ կամ մասնաւոր գիտութեան յատկացեալ դպրոց, յատկական դպրոց (école spéciale), կրնայինք ի հարկէ պատասխան տալ այս հարցման թէ

պարոն, ձեր որդիքը այս ուսումնարանէս պիտի ելնեն կատարեալ քաղաքական ճարտարապետ (архитекторъ), կամ զինուորական ճարտարապետ ուղեգործ եւ կամրջաշէն (инженеръ), կամ մեքենագործ (машинистъ), կամ դիւանագէտ (дипломатъ), կամ զինուորական, կամ եկեղեցական, կամ գէթ աստիճանաւոր (чиновникъ): — Ուրեմն ինչ պիտի լինին մեր տղաքը, Խալիպեան ուսումնարանէն ելնելէն յետոյ: — Որովհետեւ Խալիպեան ուսումնարանը այդպիսի գիտութեանց եւ արուեստից եւ վիճակաց մէկուն կամ մէկալին համար յատկացեալ ուսումնարան մը չէ, կարելի չէ առ այժմ պահանջել որ անկից ելած աշակերտը արդէն այդ ուսմանց եւ արուեստից մէկուն տիրացած գանուի իսկոյն. հապա անոր սովորեցուցածները միայն այնպիսի ուսմունք են եւ այնպիսի ոճով կսովորեցուն որ այն գիտութեանց եւ այն վիճակներէն որոն ալ որ ցանկայ աշակերտը, եւ միջոց ունենայ հետեւելու, կարողանայ հասնիլ ժամանակով:

Այս մեր պատասխանը կարժէ որ քիչ